

PACE NIEUWSBRIEF

jaargang 7 – nummer 12 / juni 2008

PACE

Stichting
Papua
Cultureel
Erfgoed

Comité van Aanbeveling

Drs. Frits Sollewijn Gelpke
oud-bestuursambtenaar
NNG, oud-voorzitter
Nieuw-Guinea Raad,
historicus.

Dhr. Fred Korwa
Papua vertegenwoordiger,
oud-medewerker Ministerie
van Landbouw

Drs. Cees van Dijk
oud-bestuursambtenaar
NNG, oud-minister van
Ontwikkelingssamenwerking
en van Binnenlandse
Zaken

Mr. Carel Schneider
oud-bestuursambtenaar
NNG, oud-ambassadeur,
schrijver (pseudoniem
F. Springer)

Drs. Dirk Vlasblom
journalist *NRC Handelsblad*,
antropoloog en
historicus m.b.t. Papua

Dhr. Joop van Zijl
radio- en televisiejournalist,
o.a. redactie NOS

Dhr. Aad van den Heuvel
televisieprogrammamaker

Mr. Jan Herman van Roijen
oud-ambassadeur in
Jakarta en Londen

Berichten van nabij de varkensmarkt

In de vorige nieuwsbrief meldden wij dat onze huisstijl en fysieke uiterlijk van de nieuwsbrief is aangepast. Inmiddels is ook onze website in een nieuwe jas gegoten. De komende maanden zullen we de site inhoudelijk verrijken, uitbreiden en de drietaligheid van de site bijwerken. In het najaar kunnen we een geactualiseerde en inhoudelijk nog rijkere website aanbieden. Neem een kijkje op: www.papuaerfgoed.org. Wij staan altijd open voor uw (constructieve) commentaar.

Nieuwe stappen: VWS, portal en strategieplan

Verheugd kunnen we melden dat het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) ons werk gaat ondersteunen op het gebied van mondelinge geschiedenis. Ook zijn we door hen uitgenodigd om onderdeel uit te maken van een op te zetten portal. Een portal is een digitale toegangspoort of internetgids die op een bepaald onderwerp informatie gecategoriseerd weergeeft. De portal zal zich richten op Indisch Erfgoed waarbij de term Indisch breed wordt opgevat. De portal zal dan ook nadrukkelijk Papua erfgoed gaan bevatten. Andere partners die meedoen zijn o.a. het Nationaal Archief, Stg. Pelita, het Moluks Museum, het KITLV, en anderen. Voor PACE is het een mooie gelegenheid een bredere doelgroep te bereiken en met interessante en belangrijke partners samen te werken.

PACE legt intussen de laatste hand aan haar strategieplan. In dit plan wordt de koers voor de komende jaren uiteengezet. Het strategieplan en het jaarverslag 2007 zullen midjaar op onze website geplaatst worden en zijn dan ook opvraagbaar via ons kantoor.

Afscheid

PACE heeft helaas ook afscheid moeten nemen van een aantal mensen. Graag willen we een aantal met naam noemen. Leo Dubbeldam, bestuurslid en stille kracht binnen de organisatie, heeft zich, met spijt, wegens gezondheidsredenen moeten terugtrekken. We danken vanuit deze plek Leo nogmaals van harte voor zijn tijd en expertise en wensen hem rust en sterkte toe. Ook Mieke Kijne heeft zich teruggetrokken uit PACE omdat zij zich, naar eigen zeggen 'niet kan vinden in de huidige ontwikkelingen'. Uiteraard hebben wij respect voor Mieke's besluit en danken haar

hartelijk voor haar uitstekende werk op het gebied van vlechtwerken. Helaas hebben we ook ongepland van mensen afscheid moeten nemen: Frans Peters, oud-bestuursambtenaar en in diverse hoedanigheden voor PACE actief, is ons helaas ontvallen. Tot het allerlaatst was Frans bezig. Zo was hij twee weken voor zijn overlijden nog bij ons op kantoor om fotomateriaal te bekijken voor een te publiceren boek van zijn hand. Ook Piet Merkelijn is ons ontvallen, oud- bestuursambtenaar en als vertaler van PACE teksten nog heel actief, ondanks zijn zwakke gezondheid. Wij wensen de nabestaanden veel sterkte met deze grote verliezen.

Inhoud delen met publiek

Vanaf november 2007 houdt PACE maandelijks **Varkenssalons** in haar kantoor. De Varkenssalon laat gastsprekers aan het woord over de rijkdom en diversiteit van Papua erfgoed. Bijzondere sprekers die reeds hun verhalen hebben gedeeld zijn o.a. Willem Visser, Ien de Vries, David van Duuren en Victor Kaisiëpo. De verhalen worden zoveel mogelijk ondersteund door beeldmateriaal en vinden plaats in de bibliotheek van PACE. Met de salons wil PACE haar (potentiële) donateurs, de Papuagemeenschap, geïnteresseerden in Papua erfgoed en stad/streekgenoten bereiken: Utrecht heeft haar wijk Lombok met daarin een Laan van Nieuw-Guinea maar weinigen weten dat er ook feitelijk Papua's in Nederland wonen, die een met Nederland verbonden geschiedenis hebben plus eigen erfgoed.

Tevens heeft PACE afgelopen 8 maart, op uitnodiging van het Moluks Museum, samen met hen **Internationale Vrouwendag** gevierd onder de noemer Heldinnen. PACE had de Papua Vrouwen Vereniging uitgenodigd om verhalen te vertellen en liederen te zingen. Daarnaast waren er, naast Molukse verhalen en muziek, een talkshow en een lezing over de eerste vrouwelijke volksvertegenwoordiger Dorkas Hanasbei. Ook werd de Kayob ten gehore gebracht, dat prachtige treurlied, onnavolgbaar vertolkt door Eef Mamoribo. PACE hield 31 mei jl. een talkshow op de **Pasar Malam Besar** in Den Haag over de Asmat en zal op 14 september a.s. weer een **Varkensfeest** op het plein voor ons kantoor organiseren, in de Utrechtse binnenstad. Op die dag houden we in ons kantoor ook weer een Varkenssalon. Wij verwelkomen U dan weer graag.

Nancy Jouwe, directeur PACE

Even voorstellen...

Anke Kamerman: nieuwe assistent multimedia

Even voorstellen

Al lang werd ik aangetrokken door Papua en speelde ik met de gedachte om er eens naar toe te gaan. Ik was blij verrast dat PACE zich in september 2007 op de Utrechtse Uitmarkt presenteerde en toen ik hoorde dat er een project mondelinge geschiedenis binnen afzienbare tijd van start ging, heb ik me meteen als vrijwilliger aangemeld. Tijdens mijn studie sociologie aan de Universiteit van Amsterdam heb ik een intensieve interviewtraining gevolgd en ik heb veel geïnterviewd. Een en ander kreeg zijn vervolg in een project voor het Haags Historische museum, waarvoor ik op basis van interviews het boek 'Van gewoonten naar afspraken' schreef.

Sinds half maart van 2008 combineer ik het vrijwilligerswerk met de functie van multimedia assistent. Deze staffunctie is onlangs door PACE in het leven geroepen dankzij financiële ondersteuning van het VSB fonds. Hieronder valt ook Mondelinge Geschiedenis project. Behalve collectieplannen voor beeld en geluid en mondelinge geschiedenis houd ik me ook bezig met de organisatie en administratie van mondelinge geschiedenis.

Project mondelinge geschiedenis

Hoe staat het met het project mondelinge geschiedenis? In de aankomende periode zal een enthousiaste groep interviewers zich gaan toelagen op het afleggen van interviews. De nadruk in de interviews zal liggen op het dekolonisatieproces dat in gang gezet is in de nasleep van de tweede wereldoorlog eindigde met de soevereiniteitsoverdracht over Nederlands Nieuw Guinea in 1962. Hoewel veel hierover op schrift is gesteld is met name het verhaal van de individuele Papua nooit verteld. Ons project richt zich op het vastleggen van de herinneringen van deze groep en hun nazaten en hen die werkten als bestuursambtenaar, missionaris, zendeling of in de medische sector. Deze gemêleerde groep heeft vaak levendige herinneringen aan de jaren aldaar, met name mannen en vrouwen die een speciale functie hebben bekleed, een unieke plaats hebben ingenomen of een bijzondere situatie hebben meegemaakt.

We beginnen met het interviewen van de groep Papua's die de periode voor 1962 in voormalig Nieuw Guinea nog mee hebben gemaakt. Deze groep mensen wordt steeds kleiner wat de urgentie voor het vastleggen van hun verhalen sterk vergroot. En we zijn dan ook erg gemotiveerd hun verhalen, kennis over Papua en hun migratiegeschiedenis en dat van hun nazaten vast te leggen voor volgende generaties. Binnen de Papuagemeenschap in Nederland is er ook een groeiende behoefte hieraan maar ook Papua's in Papua zelf geven aan hier veel belangstelling voor te hebben.

Onzichtbare verhalen ontsluiten

We verwachten dat de verhalen samen een uniek cultuurhistorisch monument zullen gaan vormen waardoor we zowel in Nederland als in Papua kennis kunnen nemen van een onzichtbaar verleden. PACE zal de geluid en beeldopnamen van de interviews in een gegevensbestand opnemen dat toegankelijk zal worden gemaakt via de computer. Een aantal interviews zullen waarschijnlijk op film worden vastgelegd. De opnamen zullen bijvoorbeeld gebruikt worden voor publicaties op de website, zoals via levensverhalen, portretten van personen, een personenthesaurus maar verwerking in een tentoonstelling behoort ook tot de mogelijkheden. Om de eindproducten toegankelijk te maken voor een mondiaal publiek streven we naar een een drietalige website.

Corien Oranje (2008) *Sagorups en zoute drop, de overleven-in-de-junglecursus.*

isbn 978 90 854 3089 6

Heerenveen, Uitg. Columbus-Jongbloed, 120 p.
€ 8,95

Jesse verhuist met zijn ouders, broertje en zusje naar Papua. Eerst vindt hij het niet zo leuk maar later wordt dit heel anders. Zal Jesse overleven in de jungle? Lees dat maar in dit leuke boek; voor kinderen in de leeftijd van 9-12 jaar.

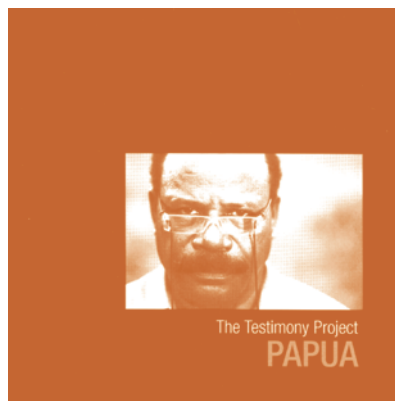
OPROEP

Heeft u Papua geld in uw bezit? Bijvoorbeeld kauri schelpen, muntgeld, papieren geld of nog andere betaalmiddelen? En wilt u dat tijdelijk in bruikleen geven of permanent afstaan? Deel het dan met ons en meldt u aan. PACE wil namelijk samenwerken met het Utrechtse geldmuseum, die een tentoonstelling over geld uit andere culturen aan het voorbereiden zijn. Mocht u eerst vragen hebben, neem dan gerust contact met ons op.

Pas verschenen boeken

Charles E. Farhadian (ed.) (2007) **The Testimony Project: Papua. A collection of personal histories in West Papua.**

isbn 978 97996 0776 8 – Jayapura, Deiyai Press, 180 p.

A compelling set of twelve organic narratives of West Papuans, replete with professional photographs of life in Papua. Editor Charles Farhadian and photojournalist Stephan Babuljak give outsiders direct access to Papuan life stories unobstructed by the interpretive schemes of researchers, policy makers, and eco-tourist enthusiasts, letting Papuans speak for themselves.

Available via amazon.com, or contact the editor at farhadian@aya.yale.edu. This book is very inexpensive, and all profits are donated to Papuan causes.

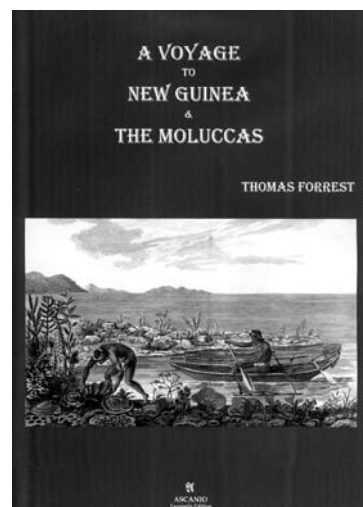
Thomas Forrest (2007) **A Voyage to New Guinea & The Moluccas.**

isbn 978 981 05 8824 3

Singapore, Ascanio Books Pte Ltd – US\$ 135,00

This facsimile edition, including 30 copperplates, is a report of the voyage, made in a small traditional 'Sooloo prahu' of ten tons to New Guinea and the Moluccas during the years 1774, 1775 and 1776. Certain features of the reprint may appear not perfect, but are unavoidable due to authenticity. The original book was first published in 1779.

Order: www.ascaniobooks.com.sg/books.html / www.ascaniobooks.com.sg/books.html / www.ascaniobooks.com.sg/books.html

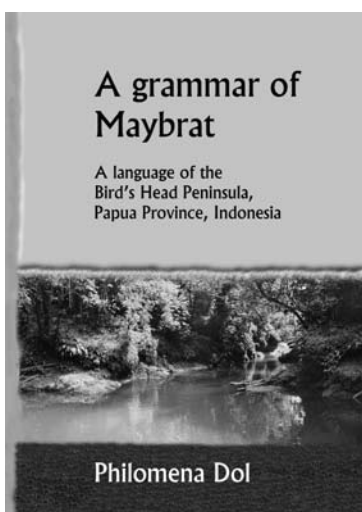

Philomena Dol (2007) **A Grammar of Maybrat: A language of the Bird's Head Peninsula, Papua Province, Indonesia.**

isbn 978 08588 3573 3

Canberra (Austr.), Pacific Linguistics Research School of Pacific and Asian Studies (ANU) xvii + 328 p. (Thesis 1996)

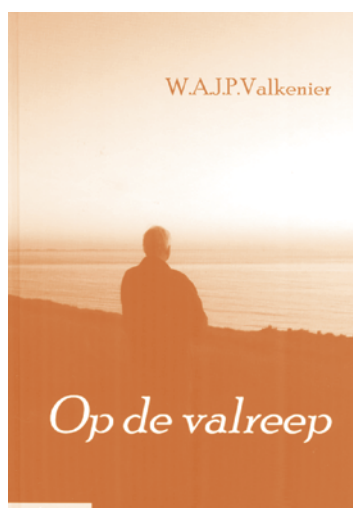
Maybrat is a Papuan language which is spoken in the central area of the Bird's Head Peninsula, Papua Province, Indonesia. This book aims to give an overview of the phonology, morphology and syntax of the Maybrat language as it is spoken by the people of Ayawasi. Ideally, this work can be used as a reference grammar: it gives information about the most important structural and typological aspects of Maybrat.

W.A.J.P. Valkenier (2008) **Op de valreep.**

isbn 978 90 8616 044 0

Emmen, Uitg. Lanasta, 248 pag. – € 29,95

Een boeiende autobiografie van het goeddeels maritiem leven van de schrijver, dat begint met een start bij de tankvaart in 1939. Na de tweede wereldoorlog stapt de schrijver over naar de Koninklijke Marine en komt hij o.a. twee maal in Nieuw-Guinea terecht.

Jan W. Brouwer en Jan Ramakers (red.) (2007) **Regeren zonder rood; het kabinet de Quay 1959-1963.**

isbn 978 90 850 6354 4

Amsterdam, Boom, 488 p.

€ 45,00

Dit boek is deel 7 uit de serie 'Parlementaire geschiedenis van Nederland na 1945' en geeft een overzicht van het kabinet De Quay gedurende haar regeerperiode 1959-1963. De Nieuw-Guineakwestie speelde in deze periode een belangrijke rol en wordt uitgebreid behandeld.

Adrian Verbree (2008) **Papua, 50 jaar later.**

isbn 978 90 730 0412 2

Zwolle, De Verre Naasten, www.deverre-naasten.nl, info@dvweb.nl, 296 pag. – € 18,50

Dit reisverslag over 50 jaar Gereformeerd Vrijgemaakte Zending is meer dan een resultatenrekening. Het is ook een uitermate interessant en goed geschreven verslag van de tegenstellingen die zich voordoen in het zich snel ontwikkelend Papua.

Bestuur

Huub van der Erve, voorzitter
Fransje Sollewijn Gelpke, secr.
Peter Waal, penningm.
Paul van den Brink, adv.
Piet Bots
Harry van der Heide
Suzie Joku
Harry Kamma
Rene Kipuw
Rogier Smeele

Staf

Carmen Halfhede
Dawiday Hanasbei
Sjoerd Jaarsma
Koen de Jager
Nancy Jouwe
Erik Koren
Anke Kamerman

Raad van advies

Otto Ap
Jone Bos
Nol Hermans
Fer Hoekstra
Eef Mamoribo
Kees van den Meiracker

Colofon

PACE Nieuwsbrief is een uitgave van de Stichting Papua Cultureel Erfgoed.

Abonnement

PACE Nieuwsbrief verschijnt minimaal eenmaal per jaar. De nieuwsbrief wordt toegezonden aan onze donateurs.

Redactie

Nancy Jouwe
Koen de Jager
Opmaak
Sjoukje Rienks
Huisstijlontwerp
Pascal Hagens
Redactieadres
info@papuaerfgoed.org

Donaties

Uw bijdrage kunt u overmaken op Postbank 9112842 m.v.v. • 'gift' of 'donatie' • minimaal € 15,00 t.n.v. St. Papua Cultureel Erfgoed

St Jacobsstraat 205
3511 bp Utrecht
t (030) 604 5422
f (030) 604 6885
e info@papuaerfgoed.org
www.papuaerfgoed.org
Postbank: 9112842
KvK nummer: 320 87784

Schenken
periode juni – oktober 2007

...aan de boekenkast

- een nieuwe, eigen uitgave van Mart de Goffau
- boeken van Chr. Lijessen en H.P. Boekhout
- drie dozen met boeken, tijdschriften en twee video's van G.G. van Beers uit Frankrijk
- via het ICCO enige boeken en enkele jaargangen Nieuw Guinea Studiën
- Triton maandbladen van Jan-Willem Kroon
- documenten van mevrouw R. Broekhuizen-Jansen en mevrouw W. van Rooijen
- twee oude artikelen uit Elsevier van Chris de Beet
- boeken plus tijdschriften van mevrouw Phia de Groot-Licher
- ook wisselden enige stukken uit de boekenkast van HAPIN naar die van PACE.
- mevrouw Wil van Rooijen schonk een stapel tijdschriften

artefacten

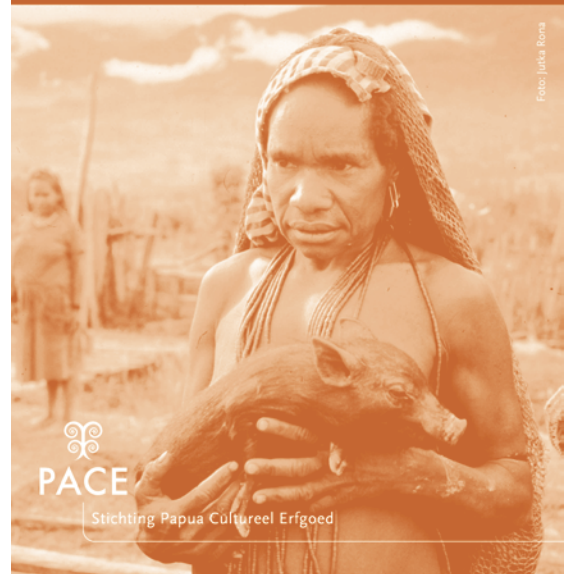
- de heer W. Zevenbergen: Pot van aardewerk, documenten
- erven van prof. V. van Amelsvoort: speren, pijlen en boog, divers houtsnijwerk, neusversiering, peniskoker, dolk, visnet.
- mevrouw Hage: twee borstharnassen, stenen messen, rokjes, peniskoker, vuurmaakgerei, armbanden, netten en tasjes
- broeder H.F. Blom: houtsnijwerk, tassen, armband
- familie Sybenga-Botje: twee gevlochten tasjes

Papua Erfgoed in bezit?

Juist mensen thuis hebben vaak boeken, tijdschriften, foto's, filmbeelden, rapporten, dagboeken of kunst- en gebruiksvoorwerpen uit Papua. U kunt bijdragen aan ons werk door uw collectie door ons te laten beschrijven. U kunt het ook in bruikleen geven of schenken. Wij maken goede afspraken met de bruikleen/schenker en zorgen voor verantwoord beheer in nationaal erkende depots.

De Varkenssalon

Boeiende bijeenkomsten over
Papua Cultureel Erfgoed

Varkenssalon

Maandelijkse bijeenkomsten over Papuaerfgoed
Zie flyer en onze website

PACE zoekt donateurs

Stichting Papua Cultureel Erfgoed is in 2001 opgericht en streeft naar het digitaal ontsluiten van Papua erfgoed als mondiale bron van kennis en wil Papua erfgoed toegankelijk maken en promoten in Nederland en Papua. U kunt ons helpen onze doelen te verwezenlijken door donateur te worden. Bij een donatie van € 15 per jaar (of meer) ontvangt u bovendien de nieuwsbrief evenals uitnodigingen voor evenementen die wij regulier organiseren.